

Skjótast, best og bíligast í Noregi

John Smith, skipasmiður, ávarar í hesari viðmerkingini landsstýrið ímóti ætlanunum at lata nýggja vaktar- og bjargingarskipið byggja í Noregi. John Smith var stjóri á Vestmanna Skipasmiðju árinum 68ð73 og stó m. a. fyri designi og byggingini av »Stapanum«, »Thomasi Nygaard« og »Sundaenni«. Hann var eisini við í arbeiðinum at geva, tí tá nýggja vaktar- og bjargingarskipin »Tjaldrið« sít núverandi snið

Fyri og ímóti

So sum yvirskriftin ljóðar, nakað soleiðis var tað, at nýggi LSM (Landsstýrismaðerin) í fiskivinnumálum tók til orðanna, í einum tjaki, um ætlaða nýggja Vaktar- og Bjargingarskipið, meðan hinvegin LFL (løgtingslimur) Anita av Friðriksmørk mælir til at lata skipið byggja í Føroyum meðan hon so rætt visir til týðningin fyri kunneleikastøði á føroyskum skipasmiðjum, umframt positiva árinu á umfarið í samfelagnum annars, um eitt tiltekið projekt verður veruleikagjørt her í landinum, heldur enn í útlondum!

Annar idnaður

Tað kann heldur ikki siggjast burtur frá tí heilt ómettliga stóra týðningi, eitt tiltekið projekt vil fáa fyri allan relateraða idnaðin, sum til dømis Eltaluvirki, Akkumulatorteknik, Tær há- og lágrýshydrauliskar fyrirkomur: - Spól, kranar, hydr, cylindrar og aðrir hydr, komponentar. Koli- og Isoleringsstekniskar fyrirkomur. Fyrirkomur innan Nautiska útgerð, umframt timbur- og snikkaaravirksemi og so framvegis.

Langtíðar árinu

Stórsta positiva langtíðar-árinu, ið vil fella Føroyum og føroyingum í lut, vil sjálvandi verða lærdómurin.

Talið av skipa- og maskinsmiðjum, sveisarar og verkafólk vil serkunnleika vil gerast eitt varandi aktiv, ið tað vil verða stórtørvur á, serliga um vit serstøst hugsa um at gera okkum galdandi innan ein oljuvinnu, ið tað neyvan kann verða nakar ivi um fer at koma.

Ein góð iloga

Strikast skal undir, at sjálvst ein prísrunur um 20-30 mill. kr. millum eitt føroyskt og eitt útlendskt tilboð er ein lítill upphædd at lata fyri tann lærdóm og tann kunneleika, ið stendur okkum í boði, lata vit føroyingum upp í hendi, at byggja tað nýggja skipið.

Ein skylda

Eg kenni tað, sum eina skyldu, at greiða frá og minna á nakað av tí, sum fór fram, seinast vit so glaðbeintir lótu norðmonnum upp í hendi at byggja okkum eitt nýtt vaktar- og

bjargingarskip.

Somu argumentir nú sum tá

Sum vist á, so hevði eg ein lítlan leiklut tá »Tjaldrið« var í umbúna og var latið norskari skipasmiðju at byggja.

Fyrst skal verða nevnt, at nágreiniliga somu argumentir, sum í dag verða brúkt til tess, at samføra tingmenn, landsstýri og almenningin allan um, at tað einasta rætta er, at lata norðmonnum arbeiði, **vóru brúkt tá.** »Skjót, gott, bíligast« - við tí muni at tá var einki tilboð frá heimsins størstu tjóð: kinesarum! (at hesir soleiðis úttan víðari verða siftr til viks - tað er jú so sjálvsagt!) - Teir hava jú ikki uppfundið krútið! - men erliga tala, er tað serstøt hetta tosi um prísin, tá ein **reellur** prísrunur av umleið somu stødd, ikki tykist hava nakran týðning tá talan er um munin ímillum Noreg og Kina? Avgerandi sjálvandi er: »Hvar fáa vit sum mest og best fyri minst møguleiga upphædd?«

Norsk undirbjóðing

Minnist eg rætt so bjóðaði eitt (illa nokk existandi) verft sær, at byggja okkum eitt nýtt »Tjaldur« fyri 13,2 mill. kr. Spurningurin tá og nú: »Var tað undirbjóðing talan var um?«

Landsstýrið tók av hesum tilboði, sjálvst um undirritaði og fleiri við mæ, harblant Langsten, vístu á, at skuldi eitt nýtt skip spyrjast burtur úr ætlanini, so var neyðugt brúka um 18 mill. kr.

Hvussu við leveringsgaranti

Hvar er garantiurin fyri, at søgan, so sum hon víðari verður søgd, ikki fer at endurtaka seg?

Tí - hvorum alting er - Skipasmiðjan fór av knórnum og ivaleyst hevur verið neyðugt at brúka 18 mill. kr. fyri at skipið skuldi kunna sigla heim til Føroyar.

Best gjørdast verst

Nýggja skipið var so illa smiðja, at neyðugt var við stórum og kostnaðarmiklum ábótum, aðrenn skipið kundi fara í holt við tær uppgávur tað var ætlað til.

Handverkið var vónaligt, sveisi- og plátuarbeiði var burturúr vón og viti!

John Smith, skipasmiður, ávarar í hesi viðmerkingini landsstýri ímóti at lata vaktarskipið byggja í Noregi. - Tað verður skjótast, best og bíligast bygt í Føroyum, sigur hann

So vónaligt, at eg í grein í samband við komu skipsins, á fyrsta sinni í føroyska havn, skrivaði soleiðis: »Lukkutíð var tað kjaftsvart í mjørka tá hendan illa sveisaða buglan steyndi vánna inn«.

Tyrlupallur?

Nú havi eg ikki sæð nakra arrangementstekning av ætlaða nýggja skipinum, men eg helt, at tyrlupall verður tað so ikki talan um, at vilja »offra«.

Finnist mær logið, at eitt so annars ambíöst projekt verður so munandi skert tá man í forðond útlókar eitt nú inntøkur frá einari komandi offshorevinnu. Tí, neyvan fara vit at megna, at fáa flótandi flytbarar tyrlupallar, úttan í samb. við tilfál almenn projektir. Privat verður tað neyvan nakrantíð gjørt.

Funktionalistiskt gott

Verandi »Tjaldur« bleiv við ábótum og kostnaðarmiklum broytingum til eitt funktionalistiskt sæð, gott skip. Men neyðugt var, at redesigna (umtekn) alt generalarrangementi - ei undur í - at umsitingin og ætlaða manningin ikki var nøgd við tilbóðsprojektið - so sum tað var - »profilurin« ella siðumyndin (siluetin) var so »tamur ella tom«, at skipið meira var at líkna við eitt fitt stutteleikskip, ætlað til Miðjarhavið - heldur enn eitt aggressivt vaktar- og bjargingarskip.

Eitt gott skip

Sum sagt: Ex. »Tjaldur« bleiv við ábótum, broytingum og meirkostnað til eitt funktionalistiskt sæð, gott skip, og tað er Føroya land og fólk, ið úttan nakran ivi, eigur óll rættindi í samb. við ex. »Tjaldrið«.

Henda ogn átti at komið projektinum øllum tilgóðar. Saman við einum meiriluta í tí (samfells) tjakbólkinum eg eri partur av, fari eg at skjóta upp soljóðandi: Latið nýggja skipið »byggja« á royndirnar og »formin« av Tjaldrinum.

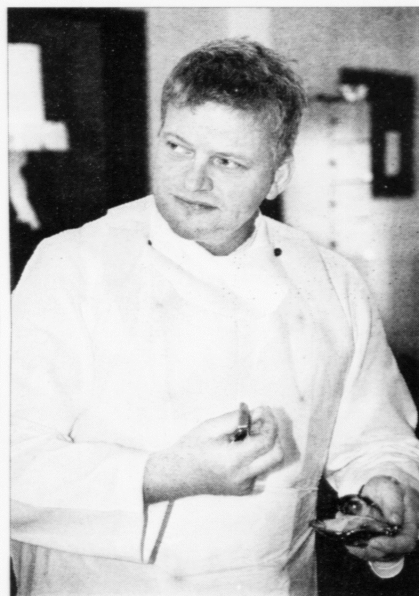
Uppdimensjónerað ex. »Tjaldri« til tey høvuðsmát (LOAxBxD) sum V&B hevur ætlanir um at geva nýggja skipinum.

Peningur verður spardur so tað munar og »klassatekningssetti« skuldi tað við einum góðum vilja verið gjørligt at fingið til vega sum »Upprættingsarbeiði sum bygt« imeðan byggingin fer fram.

Royndirnar - góðar sum ringar koma okkum øllum til góðar. Og søgan í hesum forinum lærir okkum at vita eiga ikki at lata norðmonnum eitt slíkt projekt uppi hendi. **Vit duga nógv betri sjálvir.**

Gera vit sum her skotið upp vita vit í forðond hvat tað er fyri eitt skip vit fáa. Tað verður skjót, gott og bíligast bygt í Føroyum.

J. Smith

Birgir Enni, sum hevur latið eyguni upp fyri havsins rikidømi hjá mongum føroyingum og útlendingum. Her visir hann umboðum fyri fiskivinnuna, hvussu man eigur at opa eina øðu og hvussu stórar leskibiti liggur inni í. Mynd Jan Müller

Vilja varðveita gamlar matsiðir

Í dag og í morgin verður verkætlanin »Traditionsmat« viðgjørd á fundum í Havn. Umboð úr Noregi, Íslandi, Stóra Bretlandi og Føroyum hittast fyri at gera vart við verkætlanina og gera upp úrslit og royndir higartil. Verkætlanin hevur fingið stuðul frá Norrønum Atlantsamstarvi, NORA.

JAN MÜLLER

Í løtuni er sera stórur áhugi í Norðurlondum at finna aftur á gamlar matvanar. Hetta er bæði fyri at vísa á eyðkenni hjá teimum ymisku økjum, men eisini áhugin fyri økologiskum matvørum framleiddar upp á gamla mátan hevur týðning í umrøddu verkætlan. Ætlanin er síðani, at úrslitini skulu kunna brúkast nýtt í ferðavinnuni og sum grundarlag fyri smávinna á plássum, har lítið annað er møgulegt.

Traditionsfisk

Ein tilik verkætlan er norska verkætlanin »Traditionsfisk«. Henda var í fjør viðkað til eisini at umfata Føroyar, Ísland og Grønland, ikki bert við fiski

men eisini aðrari sjófóði. Í Føroyum er Fiskivinnuskúlin í Vestmanna komin upp í verkætlanina, og hava fólkini aftanfyrir tiltakini eisini fingið samband við Birgir

Enni, sum umboð á Norðlýsinum hevur vist á nógvur mátar at nýta ta góðu føðina úr havinum.

Í dag og í morgin verða fundir á Hotel Tórshavn, har ikki ferri enn 25 norðmenn, 17 íslendingar og 2 onglendingar eru við. Fundirir eru annars almennir.

Í dag klokkan 14 halda næmingar á Fiskivinnuskúlanum í Vestmanna fyrilestur um serliga ræst-ast mat og klokkan 19 verður borðreið við ymsum føroyskum mati úr havinum í Müllers pakkhúsi.

Friggjadagin kl. 9 verður almennur fyrilestur á Hotel Tórshavn um norsku verkætlanina »Traditionsfisk«. Kl. 10.30 verður almennur fyrilestur um ensku verkætlanina í Northumberland. Kl. 11 verður fyrilestur um íslendsku verkætlanina »Formatur«.

Nærri fæst at vita um tiltakini við at ringja til NORA. 314028, Lis Hammer.